

T.C.  
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI  
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

**HADİS METİNLERİ DERSİ  
ÖĞRETİM PROGRAMI**

ANKARA, 2014

## 1. GİRİŞ

Hadis, Hz. Peygamber'in sözlerini, fiillerini ve tasviplerini ifade eden terimin ve hadisleri tespit, nakil ve anlamaya yönelik ilim dalının adıdır. İslam dininin doğru öğrenilmesi ve anlaşılması, Hz. Muhammed (s.a.v)'in örnek insan oluşunun kavranması son derece önemlidir. Hadisler, bir yandan Kur'an'ı tefsir edip onun koyduğu hükümlere açıklık getirirken diğer yandan da Kur'an'da bulunmayan konulara çözüm üretmektedir. Kur'an'la beraber dinî hayatımızın temel altyapısını oluşturan hadis ve sünnet, bireylerin, özellikle de ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin sağlam bir ahlâkî anlayışa ve kişiliğe erişmelerinde de zengin bir kaynaktır.

Hadis, geçmişte olduğu gibi günümüzde de dinî kültürün pek çok unsurunu şekillendirmeye devam etmektedir. Bu yüzden meslek alanı itibarıyla toplumla sürekli diyalog içinde bulunacak imam hatip lisesi mezunlarının, bu alanda doğru bilgiye daha çok ihtiyacı olduğu açıktır.

Bu dersin öğretim programında hadislerin doğru anlaşılması, yorumlanması ve örneklerle hayata geçirilmesi amaçlanmıştır. Programın hazırlanmasında öğrencilerin seviyeleri ve meslekî alanda ihtiyaç duyacakları konular dikkate alınmıştır. Ayrıca her ünitenin sonunda konuya paralel olarak tanınmış bir sahabenin hayatına da yer verilmiştir.

## 2. GENEL AMAÇLAR

Hadis Metinleri dersini alan öğrenciler;

1. Dinin anlaşılması ve uygulanmasında hadisın önemini kavrar.
2. Güncel olaylar ışığında hadis metinlerini doğru anlar, yorumlar ve örneklerle hayata geçirerek uygular.
3. Hadislerin günlük hayatta uygulanabilir olduğunu kavrar.
4. Arapça hadis metinlerini daha rahat okuma ve anlama yeteneği kazanır.
5. Öğrendiği hadislerle, ibadetlerini ve hayatını daha anlamlı hâle getirir.
6. Ahlâkî değerlerin oluşmasında hadislerin etkisini kavrar.
7. Dinin temel delillerinden biri olan hadis kaynaklarını tanır.
8. Hadis bilgisini zenginleştirerek mesleki özgüven kazanır.
9. Hadis senetlerinde geçen ve çok sayıda hadis rivayet eden (râvî) sahabe ismini bilir.

## 3. PROGRAMIN UYGULANMASINA İLİŞKİN İLKELER

1. Örnek olarak seçilen hadislerin senet ve metin yönünden sahih rivayetler olmasına özen gösterilmelidir.
2. Öğrencinin manevî, ahlâkî gelişimini ve dünyaya bakışını olumlu yönde etkileyecek örneklere öncelik verilmelidir.
3. Hadis metninin durumuna göre kelime veya cümleler hâlinde tercüme yapılabilir.
4. Hadiste geçen kavramlar tahtaya yazılmalı, kavramların tanımını ve yorumları üzerinde durulmalıdır.

5. Hadisten ne anlaşıldığı veya anlaşılması gerektiği; “hadisten çıkarılan mesajlar” çerçevesinde konuşulmalı, sıralanmalı ve daha sonra da öğretmen tarafından değerlendirilmelidir.
6. Hz. Peygamber’in dinî ve ahlâkî örnekliliği tanıtılırken örnek almak ile taklit etmek arasındaki fark vurgulanarak biçimsel ve öze ait davranışlar güncel olaylarla desteklenen örneklerle gösterilmelidir.
7. Hadis kaynaklarının en tanınmışları, imkânlar ölçüsünde, öğrenciye gösterilmelidir.
8. Ders işlenişinde dersin tamamı ve işleniş basamakları için tavsiye edilen bir süre olmakla birlikte öğretmen, konunun önemine ve kapsamına göre dersin işleniş süresini belirler.

#### 4. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Ölçme ve değerlendirme; programın genel amaçları, kazanımları, içeriği, öğrenme-öğretme süreciyle birlikte dinamik bir bütünün önemli bir parçasıdır. Hadis Metinleri dersinde kullanılacak ölçme ve değerlendirme etkinlikleri öğrencilerin ilgili temel kavram ve ilkeleri anlama düzeylerini ölçmenin yanında, öğrencilerin sahip oldukları değerleri ve aktif katılım becerilerini de ölçmeye yönelik olmalıdır. Bu nedenle, ölçme değerlendirme etkinlikleri, öğrenme-öğretme sürecinin başlangıcında, öğrenme etkinlikleriyle birlikte planlanmalıdır.

Ölçme ve değerlendirme süreci hazırlanırken temel ilkelere hareket edilmelidir. Bu temel ilkeler amaç ve kazanımlarla uyumlu olma, öğrenme-öğretme süreciyle bütünlük sağlama (Süreci değerlendirme), ölçme araçlarıyla çeşitlilik oluşturma, kendini değerlendirme ve bireysel farklılıklardır.

Hadis Metinleri dersine yönelik ölçme ve değerlendirme faaliyetleri süreç odaklı olarak yürütülebilir. Öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal gelişimini bir bütün olarak ölçmeye imkân sağlayan Performans değerlendirme yaklaşımı esas alınabilir.

Öğretmenler Hadis Metinleri dersinin ölçme ve değerlendirme sürecinde çeşitli ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerinden (sözlü ve yazılı sunum, açık uçlu, kısa ve uzun cevaplı, çoktan seçmeli, boşluk doldurma, eşleştirme, doğru-yanlış sorular, kontrol listeleri, dereceleme tip gözlem formu, çalışma yaprakları, kavram haritası, öz ve akran değerlendirme formu vb.) yararlanmalıdır.

**5. HADİS METİNLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÜNİTE, KAZANIM  
VE SÜRELERİ**

<b>ÜNİTELER</b>	<b>KAZANIMLAR</b>	<b>DERS SAATİ</b>
HADİSLERİ YORUMLAMA VE ANLAMA	4	7
İMANLA İLGİLİ HADİSLER	5	12
İLİMLE İLGİLİ HADİSLER	5	12
İBADETLE İLGİLİ HADİSLER	7	15
AHLAKLA İLGİLİ HADİSLER	4	7
SOSYAL İLİŞKİLERLE İLGİLİ HADİSLER	8	19
<b>TOPLAM</b>	<b>33</b>	<b>72</b>

**6. HADİS METİNLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÜNİTE VE KONULARI**

<b>ÜNİTELER</b>					
<b>1.ÜNİTE</b>	<b>2.ÜNİTE</b>	<b>3.ÜNİTE</b>	<b>4.ÜNİTE</b>	<b>5.ÜNİTE</b>	<b>6.ÜNİTE</b>
<b>HADİSLERİ YORUMLAMA VE ANLAMA</b>	<b>İMANLA İLGİLİ HADİSLER</b>	<b>İLİMLE İLGİLİ HADİSLER</b>	<b>İBADETLE İLGİLİ HADİSLER</b>	<b>AHLAKLA İLGİLİ HADİSLER</b>	<b>SOSYAL İLİŞKİLERLE İLGİLİ HADİSLER</b>
<p>1. İslam Dininde Hadislerin Yeri ve Önemi</p> <p>2. Hadisleri Anlama ve Yorumlamada Temel İlkeler</p> <p>2.1. Rivâyet-Dirâyet Bütünlüğü</p> <p>2.2. Kur'an-Sünnet Bütünlüğü</p> <p>2.3. Hadislerde Konu Bütünlüğü</p> <p>2.4. Hadislerin Söylendiği Şartlar (Sebeb-i Vürûd)</p> <p>3. Hadislerin Kaynağının Tespiti ve Temel Hadis Kaynakları</p> <p>4. Bir Sahâbî-Râvî Tanıyorum: Hz. Ebû Hureyre</p>	<p>1. İmanın Temel İlkeleri</p> <p>2. Niyet-Amel İlişkisi</p> <p>3. İman-Ahlâk İlişkisi</p> <p>4. Mü'minin Özellikleri</p> <p>5. Bir Sahâbî-Râvî Tanıyorum: Hz. Abdullah İbn Mes'ud</p>	<p>1. İlim Öğrenmenin Fazileti</p> <p>2. Âlimin Fazileti</p> <p>3. İlme Teşvik</p> <p>4. İlmi Paylaşmak</p> <p>5. Bir Sahâbî-Râvî Tanıyorum: Hz. Ali (r.a.)</p>	<p>1. Temizlik</p> <p>2. Namaz</p> <p>3. Oruç</p> <p>4. Zekat-Sadaka</p> <p>5. Hac-Kurban</p> <p>6. Salih Amel</p> <p>7. Dua -Zikir- Tевbe</p> <p>8. Bir Sahâbî-Râvî Tanıyorum: Hz. Abdullah b. Ömer (r.a.)</p>	<p>1. İyilik -Doğruluk</p> <p>2. Edep</p> <p>3. Gıybet</p> <p>4. Haset-Kibir</p> <p>5. Bir Sahâbî-Râvî Tanıyorum: Hz. Enes b. Malik</p>	<p>1. Aile İçi İletişim</p> <p>2. Alışveriş</p> <p>3. Giyim-Kuşam</p> <p>4. Yeme-İçme</p> <p>5. Ziyaret</p> <p>6. Dostluk ve Komşuluk İlişkileri</p> <p>7. Cenaze</p> <p>8. Veda Hutbesi'nden Bölümler</p> <p>9. Bir Sahâbî-Râvî Tanıyorum: Hz. Aişe</p>

**7. HADİS METİNLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ  
ÜNİTE KONULARI, KAZANIMLAR VE AÇIKLAMALARI**

<b>HADİS METİNLERİ DERSİ</b>			
<b>1.ÜNİTE</b>	<b>KONULAR</b>	<b>KAZANIMLAR</b>	<b>AÇIKLAMALAR</b>
<b>HADİSİ ANLAMA VE YORUMLAMA</b>	<p>1. İslam Dininde Hadislerin Yeri ve Önemi</p> <p>2. Hadisleri Anlama ve Yorumlamada Temel İlkeler</p> <p>2.1. Rivâyet-Dirâyet Bütünlüğü</p> <p>2.2. Kur'an-Sünnet Bütünlüğü</p> <p>2.3. Hadislerde Konu Bütünlüğü</p> <p>2.4. Hadislerin Söylendiği Şartlar (Sebeb-i Vürûd)</p> <p>3. Hadislerin Kaynağının Tespiti ve Temel Hadis Kaynakları</p> <p>4. Bir Sahâbî-Râvî Tanıyorum: Hz. Ebû Hureyre</p>	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <p>1. Dinin anlaşılmasında hadis ve sünnetin yerini ve önemini kavrar.</p> <p>2. Hadislerin doğru anlaşılması ve yorumlanmasındaki temel ilkeleri açıklar.</p> <p>3. Hadislerin kaynağını araştırma, bulma ve kullanma becerisini kazanır.</p> <p>4. Hz. Ebû Hureyre'nin hadis rivayetindeki önemini kavrar.</p>	<p>4. kazanım işlenirken Ebu Hureyre'nin hadis öğrenme ve anlamadaki gayreti ile hadis rivayetindeki önemi vurgulanacaktır.</p>

## HADİS METİNLERİ DERSİ

2.ÜNİTE	KONULARI	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
<b>İMANLA İLGİLİ HADİSLER</b>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. İmanın Temel İlkeleri</li><li>2. Niyet-Amel İlişkisi</li><li>3. İman-Ahlâk İlişkisi</li><li>4. Mü'minin Özellikleri</li><li>5. Bir Sahâbî-Râvî Tanıyorum: Hz. Abdullah İbn Mes'ud</li></ol>	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"><li>1. Hadislerden, imanın temel ilkelerini çıkarır.</li><li>2. Amellerin niyetlere göre değerlendirildiğinin farkına varır.</li><li>3. İman-ahlâk ilişkisi ile ilgili hadisleri yorumlar.</li><li>4. Hadislerden, mü'minin özelliklerini belirler.</li><li>5. Abdullah İbn Mes'ud'u tanıır.</li></ol>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. kazanım işlenirken ilk hadis olarak "Cibril Hadisi" ele alınacak ve bu hadis tüm senediyle beraber yazılacaktır.</li><li>4. kazanım işlenirken mü'minlerin özellikleri ile ilgili ayetlerle ilişki kurulacaktır.</li></ol>

**HADİS METİNLERİ DERSİ**

3.ÜNİTE	ÜNİTE KONULARI	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
<b>İLİMLE İLGİLİ HADİSLER</b>	<ol style="list-style-type: none"><li>İlim Öğrenmenin Fazileti</li><li>Âlimin Fazileti</li><li>İlme Teşvik</li><li>İlmi Paylaşmak</li><li>Bir Sahâbî-Râvî Tanıyorum: Hz. Ali (r.a.)</li></ol>	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"><li>Peygamber Efendimizin ilim öğrenmeye önem verdiğini, ilgili hadislerle örneklendirir.</li><li>Âlimlere verilen değeri hadislerle açıklar.</li><li>Hadislerden, ilmin insana neler kazandırdığı ile ilgili sonuçlar çıkarır.</li><li>Öğrenmenin sadece maddi değil manevî kazanımlarını da fark eder.</li><li>Hz. Ali'yi tanıır.</li></ol>	<p>1, 2, 3 ve 4. kazanımlar işlenirken Kur'an ve sünnetten hareketle İslam'ın ilme, ilim adamına ve ilim öğrenene verdiği öneme vurgu yapılacaktır.</p> <p>5. kazanım işlenirken Hz. Ali'nin ilmi yönü ve hadis rivayetindeki yeri üzerinde durulacaktır.</p>



### HADİS METİNLERİ DERSİ

4.ÜNİTE	ÜNİTE KONULARI	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
<b>İBADETLE İLGİLİ HADİSLER</b>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Temizlik</li><li>2. Namaz</li><li>3. Oruç</li><li>4. Zekat-Sadaka</li><li>5. Hac-Kurban</li><li>6. Salih Amel</li><li>7. Dua -Zikir- Tevbe</li><li>8. Bir Sahâbî-Râvî Tanıyorum: Hz. Abdullah b. Ömer (r.a.)</li></ol>	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"><li>1. Peygamber Efendimizin temizlikle ilgili hadislerini yorumlar.</li><li>2. Namazın insan davranışlarına etkisi ile ilgili hadislerden örnekler verir.</li><li>3. Oruç, zekât-sadaka ve hac-kurban hakkındaki hadisleri yorumlar.</li><li>4. Salih amelin gönüllülük esasına dayandığını bilir.</li><li>5. Salih amel işlemeye istekli olur.</li><li>6. Dua, zikir ve tövbenin insan hayatındaki önemini kavrar.</li><li>7. Hz. Abdullah b. Ömer'i tanır.</li></ol>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. kazanım beden, elbise ve çevre temizliğiyle ilgili hadislerle sınırlandırılarak işlenecektir.</li><li>2. kazanım işlenirken Ankebut Suresi'nin 45. ayetiyle ilişkilendirilecektir.</li><li>6. kazanım işlenirken ezan, istiğfar, yemek ve cenaze dualarından örnekler verilecektir.</li><li>7. kazanım işlenirken Abdullah b. Ömer'in ibadete düşkünlüğü ve peygamberimize bağlılığına da vurgu yapılacaktır.</li></ol>

## HADİS METİNLERİ DERSİ

5.ÜNİTE	ÜNİTE KONULARI	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
<b>AHLAKLA İLGİLİ HADİSLER</b>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. İyilik –Doğruluk</li><li>2. Edep</li><li>3. Gıybet</li><li>4. Haset-Kibir</li><li>5. Bir Sahâbî-Râvî Tanıyorum: Hz. Enes b. Malik</li></ol>	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"><li>1. Hadislerden iyilik ve doğrulukla ilgili temel ilkeler çıkarır.</li><li>2. Hadislerden, edep ve âdâpla ilgili sonuçlar çıkarır.</li><li>3. Gıybet, haset, kibir gibi davranışların olumsuzluklarına ilişkin örnekler verir.</li><li>4. Hz. Enes b. Malik’i tanır.</li></ol>	<ol style="list-style-type: none"><li>5. Kazanım işlenirken Enes b. Malik’İN peygamberimiz ve onun ailesine yaptığı hizmet ile onun ahlakî yönüne de vurgu yapılacaktır.</li></ol>

## HADİS METİNLERİ DERSİ

6.ÜNİTE	ÜNİTE KONULARI	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
<b>SOSYAL İLİŞKİLERLE İLGİLİ HADİSLER</b>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Aile İçi İletişim</li><li>2. Alışveriş</li><li>3. Giyim-Kuşam</li><li>4. Yeme-İçme</li><li>5. Ziyaret</li><li>6. Dostluk ve Komşuluk İlişkileri</li><li>7. Cenaze</li><li>8. Veda Hutbesi'nden Bölümler</li><li>9. Bir Sahâbi-Râvî Tanıyorum:</li></ol>	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"><li>1. Aile fertlerinin birbirlerine karşı sevgi ve saygı temelli davranışlarını anlatan hadislerden örnekler verir.</li><li>2. Evlenme ve boşanmayla ilgili hadisleri yorumlar.</li><li>3. Ticari faaliyetlerde doğruluğun önemini fark eder.</li><li>4. Giyim-kuşam ve yeme-içme ile ilgili davranışları hadislerden örnekler vererek açıklar.</li><li>5. Hasta ve akrabalar ile iletişim kurmanın ve onları ziyaret etmenin önemini kavrar.</li><li>6. Ölen insana karşı sorumluluklarını yerine getirmeye istekli olur.</li><li>7. Veda Hutbesi'nden, sosyal ilişkilere yönelik çıkarımlarda bulunur.</li><li>8. Hz. Aişe'yi tanır.</li></ol>	<ol style="list-style-type: none"><li>5. kazanım hasta, arkadaş ve akraba ziyareti ile sınırlandırılarak işlenecektir.</li><li>8. kazanım işlenirken Hz. Aişe'nin hadis rivayetindeki yerine ve onun Hz. Peygamberin aile hayatı ile ilgili verdiği bilgilerin önemine de vurgu yapılacaktır.</li></ol>